

mgr Rafał Czapla

Uniwersytet Śląski w Katowicach

STRESZCZENIE

Działalność Melchiora Władysława Nestorowicza i jego wpływ na rozwój systemu drogowego II Rzeczypospolitej.

Niniejsze opracowanie poświęcone zostało omówieniu dorobku inżyniera Melchiora Władysława Nestorowicza (1880-1939) – jednej z najwybitniejszych, a zarazem zapomnianych postaci polskiej administracji technicznej okresu międzywojennego. Jako inżynier, badacz i urzędnik państwowy inż. Nestorowicz odegrał kluczową rolę w procesie tworzenia, ujednolicania i rozwoju systemu drogowego II Rzeczypospolitej, łącząc wiedzę praktyczną i zdolności organizacyjne z ideą służby publicznej, opartej na zasadach jawności i przejrzystości. Celem pracy jest ukazanie jego dorobku zawodowego, badawczego i organizacyjnego w kontekście przemian społeczno-politycznych i gospodarczych od końca XIX w. do wybuchu II wojny światowej oraz przedstawienie jego wkładu w kształtowanie struktur administracji państwowej, w zakresie drogownictwa. W centrum rozważań znalazły się zagadnienia związane z organizacją administracji drogowej, mechanizacją robót, racjonalizacją procesów budowlanych, normalizacją norm technicznych oraz rozwojem badań nad materiałami drogowymi. Nestorowicz postrzegał rozwój infrastruktury drogowej nie tylko jako problem techniczny, lecz także jako integralny element modernizacji państwa i obronności państwa. Szczególną rolę w kształtowaniu jego poglądów odegrało Stałe Międzynarodowe Stowarzyszenie Kongresów Drogowych (PIARC), którego był jednym z pierwszych polskich członków i na wzór którego w 1927 r. powołał Stowarzyszenie Członków Polskich Kongresów Drogowych (SCPDK), organizację współtworzącą politykę drogową II Rzeczypospolitej.

Dysertacja została opracowana w układzie chronologiczno-problemowym, obejmującym pięć rozdziałów. W rozdziale I przedstawione zostały lata młodości oraz edukacja Nestorowicza, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu środowiska rodzinnego oraz prof. Aleksandra Wasiutyńskiego na kształtowanie jego postaw i wyboru ścieżki zawodowej. W rozdziale II omówione zostały początki kariery zawodowej Nestorowicza w administracji drogowej Królestwa Polskiego, działalność naukowa i publicystyczna oraz proces formowania

się jego poglądów zawodowych. Kolejny rozdział poświęcony został procesowi organizowania administracji drogowej w odrodzonym państwie polskim (1918-1922), w tym powołaniu Ministerstwa Robót Publicznych i opracowaniu pierwszych ustaw drogowych. Rozdział IV koncentruje się na latach dojrzałej działalności Nestorowicza, pracy dydaktycznej i naukowej na Politechnice Warszawskiej, jak również na okolicznościach utworzenia oraz działalności Drogowego Instytutu Badawczego i Stowarzyszenia Członków Polskich Kongresów Drogowych. W ostatnim rozdziale omówiona została idea powstania Państwowego Funduszu Drogowego, najważniejszej reformy finansów drogowych w międzywojennej historii polski, a zarazem ostatniego dużego projektu ustawy autorstwa Nestorowicza. Zawartość rozdziału obejmuje analizę procesu legislacyjnego, wpływ ustawy na gospodarkę drogową oraz późniejsze zmiany w administracji technicznej. Ostatni podrozdział poświęcony został omówieniu okoliczności głównego organizatora polskiego drogownictwa. Monografia stanowi próbę przywrócenia należnego miejsca w historii inż. Nestorowiczowi, postaci która poprzez wiedzę, kompetencje i wizję organizacyjną współtworzyła fundamenty nowoczesnej administracji technicznej II Rzeczypospolitej i wniosła trwały wkład w proces modernizacji państwa polskiego.

Słowa kluczowe: Melchior Władysław Nestorowicz; administracja drogowa; drogownictwo, budownictwo drogowe, Drogowy Instytut Badawczy, Ministerstwo Robót Publicznych